

ואמר אל אברהם אל יצחק ואל יעקב
 בא אל שדי ושמי ה' וגו'. והנה הרב
 אהרן קורא (ד"ה וארא) התמיה על שם שדי
 שאמריו חז"ל (חגיגה יב.) טעם לשם הזה
 שאמר לעולמו די. ותמיה, וכי בשביל פעם
 אחת מה דהנה הנה יקרא שם הבורא
 ויקרו לעולם ועד בשם 'שדי'. ולפי דרכנו
 הענין מבאר, פידוע פרוש הפסוק (תהלים
 יט ט) 'לעולם ה' דברך נצב בשמים',
 שקל נגע ונגע שופע הקדוש ברוך הוא
 וכל יקר החיות ומהותו וצריך תמיד
 לחיות כח מגביל להגבילו שלא יתפשט
 וכן בשם 'שדי', כמו שאמר אז לעולמו
 וי כן בכל פעם מתהנה על ידי שם זה

הגבול והעמדה לכל דבר. ומן הידוע
 כאשר כבר כתבנו בארץ כי יש סדר
 המסדר מששת ימי בראשית ואפן בתוך
 אפן להשתנות כאשר ירצה הבורא ברוך
 הוא לפי מעשה בני ישראל וכמו שכתבתי
 בהנהגה לספר באר הגולה עין שם, וזה
 השנוי הוא משם הוי"ה עצמו שהוא הנה
 ומהנה כל דבר ומשנהו כרצונו. ולמשל
 כאשר היה הסדר שהמצרים ישלטו על
 ישראל ארבע מאות שנה והקדוש ברוך
 הוא חשב את הקץ לעשות, היה צריך
 לשמש בשם עצם שלו הוי"ה לשנות
 ולעשות כפי רצונו. וזה לא נתגלה
 להאבות רק למשה רבנו עליו השלום

הנהגה
 חז"ל

כשהצריך לגאולם, וזה ושמי ה' לא נודעתי
 להם:

2) תורה

(ו) והוצאתי ארבע כוסות בפסח, א"ר יוחנן, כנגד ארבע גאולות,
 והוצאתי והצאתי וגאלתי ולקחתי" (ירושלמי פסחים פ"ה ה"א).

1
 6
 ומה כפסוק זה, וכל הפוסקים והמפרשים וספרי
 אגדה שהובאה דרשא זו הובאה בלשון כנגד ארבע
 לשונות של גאולה, והר"ב רואה שצירופיהם שהתקנו
 הכרה מלה לשונות, אלא כנגד ארבע גאולות,
 ולדעתו לשון זה מכוון מאד, כי אם נפרש כפשוטו
 כנגד ארבע לשונות של גאולה אין טעם דבר לקבוע

1
 6
 אלא עדיין אינם נעם מיוחד וקנין הקב"ה, ע"י
 הוסיף לומר ולקחתי אתכם לי לעם ויהייתי לכם
 לאלהים... ומגובא דבמחמרים אלו כלולים עמיים
 מיוחדים בכלל הגאולה, והמשו. הפסוקים הוא בדרך
 לא זו אף זו, כלומר לא רק הכהה זו אעשה לכם
 אלהים גם זו, ולא גם זו אלא עוד גם זו וכו', וכיון
 שכן, מובאר פסוק, טעל כל פרט ופרט שבו מעלה
 יתורה מחויבים בהולאה, ולכן תקנו ד' כוסות של
 הולאה, ודו"ק.

1
 6
 ומה שלח חקני כוס הולאה לענין והצאתי אתכם אל
 הארץ, לדון לומר חפשי שאינו מענין הגאולה,
 שהרי כוון כן חקני לענין ולקחתי אתכם לי לעם
 שהוא ג"כ אינו מענין הגאולה - י"ל פשוט מפני
 שבהיותו עתה בגלות והארץ מטרם צדי זרים אי
 אפשר לישא כוס יין על זה. ואולי לומר זה חקני
 כוס מיוחד לשמו של אלוהים לזכרון ורמו שאנו מקיים
 לצאתו ולתחית האומה והארץ ב"ב.

1
 6
 בשביל זה ארבע כוסות של הולאה, וברי ענין הגאולה
 אחד הוא, אם בלשון אחת אם בארבע ועשר לשונות,
 אבל כנגד ארבע גאולות יתבאר הענין היטב, יתן כי
 כשענין יפה נמלא ד' ענינים שונים בד' מחמרים אלו,
 אשר כל פרט ופרט הוא ענין שלם כשהוא לעצמו וזהו
 הולאה מיוחדת, כי נחממר הראשון [והולאתי]
 מובאר שיוצאים הקב"ה מהחה ככלות מלרים, כלומר
 שיקל עליהם עבודתם, אבל אין במשמע שיחושפו
 כולנם מעבודתם, ועל זה הוסיף ואמר והאלתי אתכם
 מעבודהם, והיטו שלא יעבדו כלל, ואמנם גם לאחר
 אלה ההצאות עדיין הם עבדי פרעה ואין גאולתם
 שלמה, הוסיף ואמר וגאלתי אתכם, ויהל עם כל

1
 6
 עבדיהם מישאל ששעבדו תחת ידם כמו
 שכתבתי] והוא דכתיב: כה אמר ה'
 אנכי כרתתי ברית את אבותיכם ביום הוציאתי
 אותם מארץ מצרים מבית עבדים לאמור,
 מקץ שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי
 (אשר ימכר לך, ועבדתם שש שנים ושלחתו
 חפשי מעמך ולא שמעו אבותיכם אלי ולא
 היטו את אזנם), הנאמר בירמיה לג: יעויין
 שם ודו"ק.

1
 6
 ונתנו לומר בדעת המדרש נשא, ששלושה
 שבטים אלו הנהיגו שררה במצרים, לפיכך
 נתיחסו כאן, על פי דאמרו במכילתא (מסכתא
 דפסחא בא פרשה ה) דבשביל ד' דברים
 נגאלו, שלא שינו שמו לשונן (שלא נחשדו
 על העריות ולא על לשון הרע), והיו מצוינים
 לגוי והחזיקו עצמן לגרים, מפני שהיו מצפים

1
 6
 לתשועת ה', שיעקב בירך אותם איש איש
 כברכתו בחלוקת הארץ, כמו שאמר "וירכתו
 על צידון וכו'" (בראשית מט, יג). אבל שלושה
 שבטים הללו, שיעקב רחקו, אילו היו
 משועבדים ככל אחיהם, היו מתערבים במצרים,
 והיו מדמין שאין להן חלק ונחלה בקרב
 ישראל, לפיכך מנעה השגחה מהשתעבד אותן

1
 6
 יג ויצום אל בני ישראל ואל פרעה (מלך
 מצרים) להוציא את בני ישראל (מארץ
 מצרים).

1
 6
 ייתכן כי גם או במצרים היו גדולי האומה
 אשר היו שרים נכבדים ואפרתים, והם היו
 משעבדים את בני ישראל לעבדים, שמכרו
 המצרים להם. ואלי היו המה השלושה שבטים:
 - ראובן ושמעון ולוי שהנהיגו שררה
 במצרים, כמו שאיתא במדרש נשא פרשה יג:
 לוי שלא היה בשעבוד מצרים, ולכן לא נטל
 נחלה בארץ, וכן ראובן לא נטל רק בעבר
 הירדן, ושמעון נתקיים עליו "אחלקם ביעקב"
 כמו שפירש הרמב"ן, ומהם היו בני חורין
 הרבה ושרים, אשר היו משעבדים את ישראל
 הנמכרים להם מהממשלה של פרעה. לכן
 ציוה השם יתברך שבני ישראל גם פרעה

1
 6
 יוציאו את בני ישראל מהשעבוד. ולכן סמך
 לזה יחוס השלושה שבטים, ומסיים "הוא
 אהרון ומשה, (אשר אמר ה' להם) הוציאו את
 בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם" -
 שיהיו כל משפחה ושבת צבא בפני עצמו,
 ולא ישתעבדו ישראל זה לזה, וכנראה שזה

3) חז"ל
 חכמה

(8) Lessons in Leadership

Va'era

Overcoming Setbacks

At first, Moses' mission seemed to be successful. He had feared that the people would not believe in him, but God had given him signs to perform, and his brother Aaron to speak on his behalf. Moses "performed the signs before the people, and they believed. And when they heard that the Lord was concerned about them and had seen their misery, they bowed down and worshipped" (Ex. 4:30-31).

But then things start to go wrong, and continue going wrong. Moses' first appearance before Pharaoh is disastrous. Pharaoh refuses to recognise God. He rejects Moses' request to let the people travel into the wilderness. He makes life worse for the Israelites. They must still make the same quota of bricks, but now they must also gather their own straw. The people turn against Moses and Aaron: "May the Lord look on you and judge you! You have made us obnoxious to Pharaoh and his officials and have put a sword in their hand to kill us" (Ex. 5:21).

Moses and Aaron return to Pharaoh to renew their request. They perform a sign - they turn a staff into a snake - but Pharaoh is unimpressed. His own magicians can do likewise. Next they bring the first of the plagues, but again Pharaoh is unmoved. He will not let the Israelites

go. And so it goes, nine times. Moses does everything in his power and finds that nothing makes a difference. The Israelites are still slaves.

We sense the pressure Moses is under. After his first setback, at the end of *Parashat Shemot*, he turns to God and bitterly complains: "Why, Lord, why have You brought trouble on this people? Is this why You sent me? Ever since I went to Pharaoh to speak in Your name, he has brought trouble on this people, and You have not rescued Your people at all" (Ex. 5:22-23). In *Parashat Va'era*, even though God has reassured him that he will eventually succeed, he replies, "If the Israelites will not listen to me, why would Pharaoh listen to me, since I speak with faltering lips?" (Ex. 6:12).

There is an enduring message here. Leadership, even of the very highest order, is often marked by failure. The first Impressionists had to arrange their own exhibition because their work was rejected by the Paris salons. The first performance of Stravinsky's *The Rite of Spring* caused a riot, with the audience booing throughout. Van Gogh sold only one painting in his lifetime despite the fact that his brother Theo was an art dealer.

So it is with leaders. As we noted in our discussion of *Parashat Vayishlah*, Lincoln and Churchill faced countless setbacks and were at times exceedingly unpopular. Gandhi failed in his dream of uniting Muslims and Hindus together in a single nation. Nelson Mandela spent twenty-seven years in prison, accused of treason and regarded as a violent agitator. Only in retrospect do heroes seem heroic; only in hindsight do the many setbacks they faced reveal themselves as stepping stones on the road to victory.

In our discussion of *Parashat Vayetzeh*, we saw that in every field – high or low, sacred or secular – leaders are tested not by their successes but by their failures. It can sometimes be easy to succeed. The conditions may be favourable. The economic, political, or personal climate is good. When there is an economic boom, most businesses flourish. In the first months after a general election, the successful leader carries the charisma of victory. In the first year, most marriages are happy. It takes no special skill to succeed in good times.

But then the climate changes. Eventually, it always does. That is when many businesses and politicians and marriages fail. There are times

when even the greatest people stumble. At such moments, character is tested. The great human beings are not those who never fail. They are those who survive failure, who keep on going, who refuse to be defeated, who never give up or give in. They keep trying. They learn from every mistake. They treat failure as a learning experience. And from every refusal to be defeated, they become stronger, wiser, and more determined. That is the story of Moses' life in *Parashat Shemot* and *Parashat Va'era*.

Jim Collins, one of the great writers on leadership, puts it well:

The signature of the truly great versus the merely successful is not the absence of difficulty, but the ability to come back from setbacks, even cataclysmic catastrophes, stronger than before.... The path out of darkness begins with those exasperatingly persistent individuals who are constitutionally incapable of capitulation. It's one thing to suffer a staggering defeat.... and entirely another to give up on the values and aspirations that make the protracted struggle worthwhile. Failure is not so much a physical state as a state of mind; success is falling down, and getting up one more time, without end.¹

Rabbi Yitzhak Hutner once wrote a powerful letter to a disciple who had become discouraged by his repeated failure to master Talmudic learning:

A failing many of us suffer is that when we focus on the high attainments of great people, we discuss how they are complete in this or that area, while omitting mention of the inner struggles that had previously raged within them. A listener would get the impression that these individuals sprang from the hand of their creator in a state of perfection....

The result of this feeling is that when an ambitious young man of spirit and enthusiasm meets obstacles, falls and slumps,

1. Jim Collins, *How the Mighty Fall: And Why Some Companies Never Give In* (New York: HarperCollins, 2009), 123.

he imagines himself as unworthy of being "planted in the house of God" (Ps. 92:13)

Know, however, my dear friend, that your soul is rooted not in the tranquility of the good inclination, but in the battle of the good inclination.... The English expression, "Lose a battle and win the war," applies. Certainly you have stumbled and will stumble again, and in many battles you will fall lame. I promise you, though, that after those losing campaigns you will emerge from the war with laurels of victory on your head.... The wisest of men said, "A righteous man falls seven times, but rises again" (Prov. 24:16). Fools believe the intent of the verse is to teach us that the righteous man falls seven times and, despite this, he rises. But the knowledgeable are aware that the essence of the righteous man's rising again is *because of his seven falls*.²

Rabbi Hutner's point is that *greatness cannot be achieved without failure*. There are heights you cannot climb without first having fallen. For many years, I kept on my desk a quote from Calvin Coolidge, sent by a friend who knew how easy it is to be discouraged. It said:

Nothing in this world can take the place of persistence. Talent will not; nothing is more common than unsuccessful men with talent. Genius will not; unrewarded genius is almost a proverb. Education will not; the world is full of educated derelicts. Persistence and determination alone are omnipotent.

I would only add, "And *siyata DiShmaya*, the help of Heaven." God never loses faith in us, even if we sometimes lose faith in ourselves.

The supreme role model is Moses who, despite all the setbacks chronicled in *Parashat Shemot* and *Parashat Va'era*, eventually became the man of whom it was said that he was "a hundred and twenty years old when he died, his eyes were undimmed and his natural energy unabated" (Deut. 34:7).

2. Rabbi Yitzhak Hutner, *Sefer Pithad Yitzhak: Iggerot UKetavim* (Gur Aryeh, 1981), no. 128, 217-18.

Defeats, delays, and disappointments hurt. They hurt even for Moses. So if there are times when we too feel discouraged and demoralized, it is important to remember that even the greatest people failed. What made them great is that they kept going. The road to success passes through many valleys of failure. There is no other way.